

Muudatused Balti börsiindeksite arvutusreeglites alates 1. juulist 2005

Balti börside üldindeksite (RIGSE, TALSE, VILSE) ja Balti indeksi (BALTIX) uued reeglid lähtuvad NOREXi¹ poolt kasutatavast ja arendatavast indeksireeglistikust. BALTIXi arvutusreeglite muudatused peegeldavad NOREXi reegleid osaliselt. NOREXi indeksireeglid ("Rules for the construction and maintenance of the NOREX Exchanges' All-share, Sector and Benchmark Indices") on valminud NOREXi börside ning nende liikmete koostöös.

1. Arvutamine

1.1. Dividendi korrigeerimine

Kehtivas valemis kõrvaldatakse dividendi mõju indeksile, liites dividendisumma dividendi maksva aktsia hinnale valemi lugejas. Uue valemi kohaselt aga lahutatakse dividendisumma aktsia hinnast valemi nimetajas. Praktikas tähendab see, et indeksi korrigeerimine toimub uue mudeli kohaselt juba ex-päeval avamisindeksi arvutamisel. Kehtiv mudel võimaldab indeksit korrigeerida alles pärast esimest tehingut dividendi maksva aktsiaga, mis mõne vähemlikviidse aktsia puhul võib toimuda alles mõne päeva või isegi nädala möödudes.

$$I_t = \frac{\sum_{i=1}^n (q_{i,t} \times p_{i,t})}{\sum_{i=1}^n [q_{i,t} \times (p_{i,t-1} - d_{i,t}) \times a_{i,t}]} \times I_{t-1}$$

I = indeksi väärtus
t = arvutamise hetk
q_i = aktsia i kogus
p_i = aktsia i hind (NOREXi hinnaalgoritm)
n = indeksis sisalduvate eriliigiliste aktsiate arv
d_i = dividend aktsia i kohta
a_i = aktsia i korrigeerimisparameeter

1.2. NOREXi hinnaalgoritm

Aktsia hinna lisamisel indeksi valemisse lähtuvad NOREXi börsid järgnevatest reeglitest:

- Kui arvutuspäeval ei ole indeksisse kuuluva aktsiaga tehinguid tehtud ega tehinguhinda registreeritud, kasutatakse viimast olemasolevat tehinguhinda.
- Kui börsi kauplemissüsteemi on sisestatud viimase tehingu hinnast kõrgema hinnaga ostutellimus, kasutatakse arvutustes selle tellimuse hinda.

¹ www.norex.com

- Kui börsi kauplemissüsteemi on sisestatud viimase tehingu hinnast madalama hinnaga müügitellimus, kasutatakse arvutustes selle tellimuse hinda.
- Kui aktsia sulgemishinnaks on sulgemishetke parima ostu- või müügitellimuse hind, siis kasutatakse seda hinda indeksi arvutamisel viimase tehinguhinnana kuni järgmise tehingu tegemiseni.

NOREXi hinnaalgoritmi eesmärgiks on võimaldada kasutada indeksi arvutamisel hinda, mis on vähemlikviidsete aktsiate puhul viimasest tehinguhinnast täpsem.

BALTIXi arvutamisel lähtutakse ka edaspidi väärtpaberi viimasest ametlikust tehinguhinnast või eelmise kauplemisspäeva sulgemishinnast.

2. Korrigeerimised

Indeksite arvutamisel korrigeerivad Balti börsid indekseid eesmärgiga tagada indeksiarvutuse põhimõtete pidev järgimine ning indeksiportfelli väärtuse korrektne kajastamine. Korrigeerimiste tulemusel on indeksi väärtused võrreldavad hoolimata valitud perioodist või ajahetkest.

2.1. Ühinemine / ülevõtmine

Ühinemise või ülevõtmise korral arvatakse aktsia indeksist välja päeval, mil ühendav ettevõtte või pakkuja saavutab kontrolli vähemalt 90% üle ühendatava ettevõtte või sihtemitendi aktsiatest.

Kontroll loetakse saavutatuks kui (a) ühendav ettevõtte või pakkuja teavitab Börsi kontrolli saavutamisest 90% aktsiate üle või loa saamisest vähemalt 90% osaluse omandamiseks, (b) tehing on registreeritud Börsi kauplemissüsteemis või (c) aktsiakanne on registreeritud väärtpaberite keskreistris.

BALTIX'i arvutamisel arvatakse aktsia juhul, kui 90% aktsiatest on ühe omaniku käes, indeksist välja alates järgnevast kvartalist, kui Balti börsid ei otsusta teisiti.

2.2. *Spin-off*

Hetkel kasutuses olevale väljaarvamise meetodile lisatakse hindamismeetod. Selle eesmärgiks on leida *spin-off*i käigus eraldatavale aktsiale või õigusele õiglane väärtus ning vältida seega aktsia väljaarvamist indeksist ex-päeval. Aktsia/õiguse väärtus on võimalik leida järgneval kolmel viisil:

1. Aktsia/õigus on noteeritud mõnel teisel börsil.
2. Ettevõtte teavitab avalikkust aktsia/õiguse väärtusest.
3. Leitakse vähemalt 5 börsi liikme hinnangute keskvaartus (mediaan).

Kui ükski nimetatud meetod ei ole rakendatav, on Börsidel õigus arvata aktsia/õigus ex-päevaks või kuni kohase hinna tekkimiseni indeksist välja.

Käesolev dokument ei ole käsitletav indeksi arvutusreeglite kogumine ega osana sellest, vaid see on üldine mittesiduv juhend 1. juulil 2005. a. jõustuvate indeksi arvutusreeglite mõistmiseks. Täiemahulised arvutusreeglid (Rules for the

construction and maintenance of the NOREX Exchanges´ All-share, Sector and Benchmark Indices) leiate Balti börside veebilehtedelt ning NOREXi veebilehelt (www.omxgroup.com/tallinn ja www.norex.com).